

Verslag bezoek FoodNL

**INTERNATIONALE GRÜNE WOCHE BERLIN
16 TOT EN MET 18 JANUARI 2025**

Op 16 januari vertrok een delegatie van FoodNL per trein naar Berlijn voor een bezoek aan de Internationale Grüne Woche. FoodNL – het samenwerkingsverband van de vier voedselregio's AgriFood Capital, FruitDelta Rivierenland, Greenport Venlo en Regio Foodvalley – bracht van 16 tot en met 18 januari 2025 een bezoek aan de grootste Europese agrifoodbeurs.

Het bezoek werd op 16 januari afgetrapt met een netwerkbijeenkomst van de provincies Noord- en Zuid-Holland. Het voorafgaand diner stond in het teken van hernieuwde kennismaking van de vier delegaties. Deze bestonden ook dit jaar weer uit bestuurders, ambtelijke vertegenwoordigers, ondernemers en koepelorganisaties van bedrijfsleven en onderwijsinstellingen. Ook vertegenwoordigers van de provincies Noord-Brabant en Gelderland sloten aan. Vanwege de uitbraak van MKZ zijn sommige agrarische ondernemers, bestuurders met relaties in de landbouw en deelnemers die hobbymatig dieren houden, niet meegegaan. De IGW had zelf ook maatregelen genomen om verspreiding van de MKZ te voorkomen.

Tijdens het bezoek stonden ontmoetingen met Europese regio's, vertegenwoordigers van de agrifoodsector, politici uit Den Haag en Brussel en informatieve bijeenkomsten van onder andere LTO Nederland op het programma.

Ook onderling werden de contacten en netwerken aangehaald, met name om te kijken waar lopende projecten in de FoodNL regio's elkaar kunnen versterken en opgeschaald kunnen worden zodat ze

interessant worden voor samenwerking met andere Europese regio's en voor ondersteuning vanuit Brussel. In Berlijn is o.a. concreet gesproken over 'trace-ability' in de varkenssector (herkomst van voeding etc.).

Namens Piglet Treatment Systems en Connecting Agri en Food hebben Twan Claessen en Linda de Bie uitleg gegeven over dit project en is met de aanwezigen gesproken over de vraag hoe dit project op te schalen om in aanmerking te komen voor een EU-subsidie.

Diverse ondernemers maakten onderdeel uit van de FoodNL delegatie. Om kennis te maken met ondernemers uit andere EU-regio's, met belangrijke partijen uit eigen regio zoals VION en MSD die aanwezig waren met een stand op de beurs, en de verbinding te maken met aanwezige onderwijsnetwerken zoals het Greenpact (o.a. HAS greenacademy en Wageningen Universiteit & Research).

Bert Urlings van VION (zie foto) vertelde over VION en de belangrijkste uitdagingen waar dit bedrijf voor staat. Data, databeheer en sensortechnologie, met name ten behoeve van het terugdringen van de carbonfootprint, was een belangrijk speerpunt. Net als dierenwelzijn. VION stond dan ook samen met de dierenbescherming op de beurs met een stand.

Propositie FoodNL

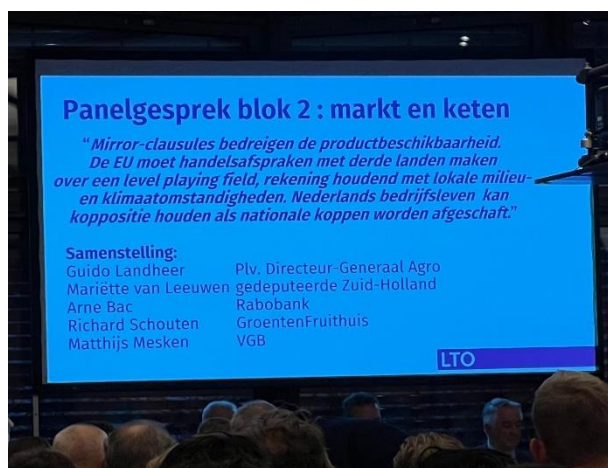
Op de agenda stond ook een overhandiging van een propositie van FoodNL aan EU-commissaris Hansen waarbij FoodNL aanbiedt om als triple helix mee te denken in zijn 100 dagen brief voor de EU-commissie. Helaas kon de ontmoeting niet tot stand komen in Berlijn en wordt er gezocht naar een moment in Brussel.

Op de agenda van het overleg stond ook het onderwerp Interreg. Vanuit deze regeling is aangeboden om FoodNL te ondersteunen in het doen van aanvragen (regio RijnWaal en RijnMaas). Afgesproken is een oploep te organiseren in een van onze regio's om te inventariseren welke projecten in aanmerking komen. Eventueel samen met Noordrijn Westfalen. Voor volgend jaar is de suggestie gedaan een gezamenlijke workshop te organiseren op de IGW met andere EU-partnerregio's. Kennisuitwisseling en krachtenbundeling staan dan centraal. Geconstateerd is dat de ambities in Brussel ook schuiven en dat we daar rekening mee moeten houden. Zo spreekt de nieuwe EU-commissie liever over eiwitinnovatie dan over eiwittransitie.

LTO Event Naar een toekomstbestendig en duurzaam Land- en tuinbouwbeleid

Staatssecretaris J. Rummenie (BBB) trapte de bijeenkomst af. Hij benadrukte nog een keer de inzet van het kabinet op "state of the art innovaties en doelsturing". Hij gaf aan daarbij uit te gaan van vertrouwen. "Boeren zijn ook natuurdeskundigen en landschapsarchitect", daarmee doelend op de belangrijke functie van boeren in het beheer van ons landschap en natuur. In een paneldiscussie met o.a. vertegenwoordigers van het ministerie van LNV en het NAK (Nederlands Agrarisch Jongeren Contact) werd aangedrongen om elkaar te houden aan de doelen en ook 'Brussel' te overtuigen van doelsturing. "Ook doelsturing op gebiedsniveau" bepleitte Jan-Kees Goet, SG van het ministerie van LNV. Ook onze propositie (van FoodNL) aan EU-commissaris Hansen bepleit deze gebiedsaanpak en ondersteuning

hiervoor vanuit 'Brussel'. In het advies van de Strategische Landbouwdialoog werd ook gevraagd om een heldere en robuuste sociaal-economische aanpak van het platteland in Europa. Dit pleidooi kwam in deze discussie terug via het NAJK.

Het deed deugd om te constateren dat een van de stellingen in het paneldebat overeenkwam met ons voorstel aan EU-commissaris Hansen: namelijk zorgen voor een level 'playing field' als het gaat om duurzaamheid (rekening houden met lokale omstandigheden). De aanwezigen waren het hier wel over eens waarbij wel gewaarschuwd voor een one-size-fits all. Zo uniform is Europa ook weer niet.

The 2024 GFFA, 16th Global Forum for Food and Agriculture
p.m.

Gezonder, duurzamer en betaalbaarder voedsel

Vertegenwoordigers van de vier regio's boden staatssecretaris Jean Rummenie (BBB) van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur een informatiebrochure aan. Hierin wordt beschreven, hoe de vier regio's bijdragen aan een duurzamer voedselsysteem. "Door vandaag te innoveren, maken we ons voedsel van morgen gezonder, duurzamer en betaalbaarder", vertelde burgemeester Kees van Rooij, voorzitter van de Stuurgroep FoodNL aan staatssecretaris Rummenie. "Wat ons uniek maakt, is dat wij met ondernemers en kennisinstellingen werken aan groei en innovatie in agrifood, aan duurzame en toekomstbestendige voedselsystemen én aan voedselzekerheid voor een groeiende wereldbevolking. Wij richten ons als FoodNL primair op voeding & gezondheid en op eiwitinnovatie."

Afsluiting

Het bezoek werd afgesloten met een diner waarbij een aantal gasten en nieuwkomers in de delegatie gevraagd werd naar hun indrukken. Erik van der Most van VNO-NCW regio 's-Hertogenbosch was enthousiast over bezoek en kondigde meteen aan het thema agri&food nadrukkelijker op de agenda van VNO-NCW te zetten. Sjoukje Heimovaara, voorzitter Raad van Bestuur van de Wageningen Universiteit roemde de sfeer in de delegatie en de unieke samenwerking in de sector zoals in het Groenpact en FoodNL. André Hogendijk van BO Akkerbouw (kenniscentrum en platform voor akkerbouwketens) gaf als historicus een korte les in waar we vandaag staan in de landbouw en welk uniek pad we hebben afgelegd. Ingrid Vermeer van de Brightland Campus Greenport Venlo.....p.m. [Marcel, kan jij aanvullen?]

Suggesties voor vervolg

Tijdens de reis zijn de volgende suggesties opgehaald om een vervolg te geven aan ons bezoek aan Berlijn en tips voor een volgende keer:

Vorbereitung

- Betrek triple helix partners bij de voorbereiding van het bezoek. Ondernemers nog meer in verbinding brengen met ondernemers uit andere EU-regio's.
- Meer trechters in de doelen en doelen verdelen over de vier regio's.
- Geef ook bestuurders uit de taskforces een rol in de voorbereiding, bijvoorbeeld in het leggen van contacten met andere EU-regio's.

Gespreksthema's

- Onderzoek en data, duurzaamheid en mobiliteit.

- Maak verbinding met de uitvoeringsagenda's van de triple helix (ergo FoodNL is meer dan eiwittransitie en voeding&gezondheid?)
- CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) nadrukkelijker op de agenda.

Kansen

- Thema's die lokaal en subregionaal van belang zijn (bijv. pharma en health) verbinden aan agri-food.
- Contact met de WUR intensiveren (o.a. via Rens Koele, PA-adviseur).
- FoodNL (actie VNO-NCW) onder de aandacht brengen van Braventure, LIOF, Oost NL en BOM).

Vervolgacties:

- Contact organiseren met EU-commissaris Hansen om propositie te overhandigen.
- Tijdens volgend EWRC concrete afspraken maken met andere EU-regio's (kennismaking-intenties-proposities) en zorgen voor inhoudelijk programma met voldoende interactie.
- Bezoek G. Koopmans (LTO) aan onze regio's in kader van pilot ondernemingsplannen en doelsturing. LTO informeren over FoodNL.
- Uitwisseling ervaringen Ede-Venray met LBV+
- Uitnodigen T. van Campen (VVD) n.a.v. doelsturing/stoffenbalans
- Ede-Scherpenzeel hebben contacten gelegd met Duitse regio's zoals Noordrijn-Westfalen, Baden-Württemberg en Hessen. O.a. in te zetten voor Interreg.
- Uitnodigen [Prof. dr. ir. Henk Kievit](#) hoogleraar Entrepreneurship and Ecosystems aan Nyenrode Business Universiteit en directeur van het Nyenrode Faculty Expertisecenter [Entrepreneurship, Governance & Stewardship](#) en van het Center for [Strategy, Organization & Leadership](#).
- Werkatelier Interreg organiseren voor FoodNL regio's en provincies.
- Bezoek directeuren FoodNL regio's aan Brussel en afspreken met collega's bij DG AGRI en DG SANTE en DG CLIMA.
- Criteria opstellen voor toewijzing FoodNL middelen om subsidieaanvragen op te stellen.
- Opgave Taskforce Voeding en Gezondheid:
 - Uitbreiding netwerk met Duitse, Oost Europese en Scandinavische regio's
 - Op foodwaste deelnemers in intentieverklaring uitbreiden
 - Verkennen subsidiekansen Interreg
- Brief opstellen voor staatssecretaris met dankwoord en afspraak voor vervolgoverleg.

Bijlage: Lijst van deelnemers

FoodNL is een samenwerkingsverband van vier multihelix agrifoodregio's: AgriFood Capital, FruitDelta Rivierenland, Greenport Venlo en Regio Foodvalley. Samen vormen zij de grootste aaneengesloten en meest innovatieve voedselproductieregio in Europa. De regio's werken samen om gezonde groei en innovatie in agrifood te realiseren. De twee innovatiethema's van FoodNL zijn voeding & gezondheid en eiwitinnovatie. Tijdens de IGW werd ook de nieuwe website van FoodNL gelanceerd. Kijk voor meer informatie op www.foodnl.eu.

AgriFood Capital

- **Delegatieleider: Kees van Rooij**

Frank den Brok	Wethouder Oss
Jules Goris	Regisseur Strategie RNOB/ Vz Werkgroep FoodNL
Sander Groenen	Directeur AgriFood Capital BV
Leo den Hartog	Voorzitter Raad van Commissarissen AgriFood Capital/Nutreco
Maarten Jilisen	Wethouder Land van Cuijk/ Vz TF Voeding & Gezondheid FoodNL
Ronald Luijckx	Lid TF Eiwittransitie FoodNL
Simon Maas	Internationale Samenwerking & Projecten AgriFood Capital
Erik van der Most	Voorzitter VNO-NCW Regio 's-Hertogenbosch
Hans van der Pas	Burgemeester Maashorst/ TF Eiwittransitie FoodNL
Kees van Rooij	Burgemeester Meierijstad/ Vz FoodNL
Rob Verpoort	Gemeente Meierijstad/ TF Voeding & Gezondheid FoodNL
Anton de Weerd	Bestuurslid AgriFood Capital/ Marel
Wyno Zwanenburg	Lobbyist FoodNL

FruitDelta Rivierenland

- **Delegatieleider: Ed Goossens (wethouder Zaltbommel)**

Frank Engelbart	Voorzitter Fruitpact FruitDelta Rivierenland
-----------------	--

Janneke Hakkert	Directeur/Secretaris Regio Rivierenland & FruitDelta Rivierenland
Jan Willem Kamerman	Regiomanager Gelderland voor FruitDelta Rivierenland
Jan Kottelenberg	Burgemeester Neder-Betuwe/ Vz Speerpuntberaad Agribusiness
Bertil Rebel	Public Affairs & Lobby FruitDelta Rivierenland / Lid Werkgroep FoodNL
Eveline Westerop	Pactmanager Laanboompact FruitDelta Rivierenland

Greenport Venlo/Crossroads Limburg

- **Delegatieleider: Bob Vostermans (burgemeester Peel en Maas)**

Jerome Beijers	Adviseur Gemeente Venray/ Lid Werkgroep FoodNL
Erik Beurskens	Wethouder Horst aan de Maas/ Lid TF Voeding & Gezondheid FoodNL
Mechie Beurskens	Senior Projectbegeleider Omgevingsprogramma Landelijk Gebied
Judith Chlod	Accountmanager Buitengebied Gemeente Venray
Nard Clabbers	Teammanager Strategische Ontwikkeling
Twan Claessens	Piglets Treatment Systems BV
Marcel Claus	Senior Adviseur Gemeente Vanray/ Lid Werkgroep FoodNL
Hans Corsten	Programmamanager Crossroads Limburg
Bob Holtermans	Insect Engineers
Daan Janssen	Wethouder Venray
Petro Kuijpers	Senior Adviseur Gemeente Peel en Maas
Boris Meessen	Wethouder Nederweert/ Lid TF Eiwittransitie FoodNL
Michiel Uitdehaag	Burgemeester Venray
Karel van der Velden	Nijsen Company
Ingrid Vermeer	Brightlands Campus Greenport Venlo
Mark Vossen	Vossen Leudal BV
Bob Vostermans	Burgemeester Peel en Maas/ Lid Stuurgroep FoodNL

Regio Foodvalley

- **Delegatieleider: Maud Hulshof (wethouder Wageningen)**

Erik Jan Bijleveld	Wethouder Wageningen
Gerard van Deelen	Wethouder Scherpenzeel/ Lid TF Voeding & Gezondheid
Gijs Eikelenboom	Directeur/ Lid Economic Board Regio Foodvalley
Monique Esselbrugge	Directeur Regio Foodvalley
Bert Fintelman	Wethouder Rhenen
Maud Hulshof	Wethouder Wageningen
Tinet de Jonge-Ruitenber	Burgemeester Nijkerk
Henk Kievit	Prof. Entrepreneurship & Ecosystemen Nyenrode
Dylan Lichtenberg	Wethouder Veenendaal
Karlijn Looman	Programmadirecteur Landelijk Gebied Regio Foodvalley
Dick Poortinga	Wethouder Rhenen
Martijn Ubbink	Public Affairs & Lobby Regio Foodvalley
Erik Salverda	Public Affairs & Lobby Gemeente Ede
Jan Pieter van der Schans	Wethouder Ede
Arnold Versteeg	Wethouder Ede